

KKM kirjas (3. juuli 2006) esitatud seisukohtade analüüs
Audit "Ohtlike jäätmete käitlemine vaheladudes ja prügilates"

Keskonnaministeeriumi seisukohad on kirja tekstist kirjaviisi muutmata kopeeritud.

Kirja sissejuhatav osa

Keskonnaministeerium	Riigikontroll
Riigikontrolli esindajad on teinud kontrollaruande „Ohtlike jäätmete käitlemine vaheladudes ja prügilates“ koostamisel ära suuremahulise töö, mis sisaldab olulises osas analüüsi ja järeldusi, millega ka Keskonnaministeerium nõustub ja osutades mitmetele puudustele ning tehes ettepanekuid, mis ühtivad Keskonnaministeeriumi seisukohtadega ohtlike jäätmete käitluse arendamisel. Mõnede Riigikontrolli ettepanekutega on arvestatud ka hetkel avalikustamise ja kooskõlastamise staadiumis olevas jäätmeseaduse muutmise seaduses (näit. Ohtlike jäätmete käitluslitsentside tähtajalisus, ohtlike jäätmete elektroonilist saatekirjade võimaldamine jne.).	-
Siiski ei saa Keskonnaministeerium nõustuda paljude töös esitatud andmete ja/või nende põhjal esitatud järelduste ja ettepanekutega, kuivõrd need ei tugine laiemalt Euroopa Liidu ja ja ka teiste Euroopa Liidu liikmesriikide praktikale, jäädes sellistena vähepraktilisteks ja pinnapealseteks.	Märkus on väga üldine, konkreetsematele probleemidele pole kirjas viidatud.
Keskonnaministeeriumi spetsialistid on esitanud nimetatud auditi osas oma tähelepanekuid ja märkusi juba ligi kolmel kohtumisel. Kolmandas meie kommenteerimiseks esitatud 9. juuni 2006 kontrolliaruande eelnõus (eelmised 06. jaan ja 1. märts) pole meie märkustega arvestatud, tehtud on vaid nn iluparandusi.	Audiitorid on kõiki ministeeriumi esitatud seisukohti hoollega kaalunud ja vajadusel kontrolliaruande teksti muudatused sisse viinud.
I EL ja Eesti õigusaktide vaheliste seoste mitteamrõhustamine	
Ohtlike jäätmete teema on kahtlusest väga kompleksne ja seotud väga paljude seadusandluse taustaks olevate EL õigusaktidele on katkendlikud. Viidatud muude küsimustega nt ohtlike jäätmete määramine on seotud kemikaalide alase seadusandlusega jne. EL liikmeriigina peab Eesti ka jäätmekäitluse alase seadusandluse koostamisel lähtuma EL vastavast seadusandlusest, mida on ka kahtlemata tehtud. Selles olulises küsimuses ei anna	Riigikontrolli auditi eesmärgiks polnud hinnata EL õigus ülevõtmist Eesti õigusaktidesse. EL õigusaktide ülevõtmisel tuleb need igas riigis vastavalt kohalikele oludele kohaldada. Auditeerimisel lähtutakse Eesti seadustest ja tavapäraselt EL õigusele ei viidata. Riigikontroll ei pea vajalikuks EL jäätmealastest õigusaktidest ülevaate koostamist, kuna see koormaks

kontrollaruande sisuliselt ülevaadet EL ja Eesti õigusaktide seostest. Täpsemalt öeldes: viited Eesti ohtlike jäätmete käitlust reguleeriva seadusandluse taustaks olevatele EL õigusaktidele on katkendlikud. Viidatud on küll nn <i>tootja vastutuse</i> direktiividele 2000/53/EÜ ja 2002/96/EÜ, samuti ka prügilade direktiivile 1999/31/EÜ. Samas puuduvad üldse viited jäätmete raamdirektiivile 75/442/EMÜ (uus, kehtiv versioon 2006/12/EÜ) ja ohtlike jäätmete direktiivile 91/689/EMÜ, puuduvad seosed Eesti jäätmeloendi (jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu: Vabariigi Valitsuse 6. aprilli 2004. a määrus nr 102) ja vastavate EL õigusaktidega (Euroopa Komisjoni otsus 2000/532/EÜ jt). Käsitledes Eesti ohtlike jäätmete käitlusealaseid õigusakte lahus EL õigusest, on jõutud Riigikontrolli poolt selliste järeldusteni, mida pole võimalik siduda EL õigusega.	kontrolliaruande eelnõud. Auditis on siiski mõned viited EL direktiividele, kuna nendel juhtudel on tegemist uute põhimõtetega, mis tulenevad väga otseselt EL õigusaktidest.
Näiteks üldnimetatud jäätmeloend on üks põhimõttelisemaid õigusakte nii ohtlike- ja tavajäätmete eristamiseks, kui ka jäätmelubade, ohtlike jäätmete litsentside kui ka jäätmearuandlusega seotud küsimustes. Keskonnaministeerium on seisukohal, et tõepoolest algavad paljud ohtlike jäätmete käitlusega seotud probleemid juba jäätmeloendi kohati ebaadekvaatsest rakendamisest – samas on tegemist õigusaktiga, mis sellisena (mõningate kohalike täiendustega näit. Eestis põlevkiviga seotud jäätmed) kehtib kogu EL-s ning on seega täitmiseks kohustuslik ka Eestile. Seega on tehtud Riigikontrolli aruandes põhimõtteline viga: ettepanekuid jäätmeloendiga seotud probleemide lahendamiseks siseriiklike õigusaktide kaudu ei ole võimalik ellu rakendada. Pigem tuleb siin kõne alla olukorra parandamine koolitusmeetmetega.	Ükski kontrolliaruandes esitatud ettepanek ei eelda jäätmete ohtlike jäätmete hulka liigitamise põhimõtete muutmist. Riigikontroll ei mõista Keskonnaministeeriumi argumenti.
II Teiste riikide praktika	
Kontrollaruandes on esitatud Keskonnaministeeriumi informatsioonile tuginevad näited ja võrdlused mõnede kõrge ohtlike jäätmete käitlustasemega riikide kogemustest ja praktilistest lahendustest nt ohtlike jäätmete käitlusrajatiste omandisuhetest, selliste ettevõtete privatiseerimisega seotud küsimustest jne. Sellised võrdlused on asjakohased mõistmaks ka Eesti praegust olukorda ja	Riigikontroll pole aruandes üldise probleemina toonud välja jäätmekäitlusvaldkonna alaregulatsiooni, küll aga on tehtud ettepanekuid üksikute õigusaktide täpsustamiseks või täiendamiseks. I peatüki esimese ettepaneku rakendamiseks pole vaja töötada välja suures mahus uut regulatsiooni vaid eelkõige korraldada paremini keskkonnateenistuste töö. Võimalustena on Riigikontrolli ettepanekus nimetatud organisatsioonilise

probleeme, aga ka lahendusteid laiemas kontekstis. Kontrollaruandes tuuakse üldise probleemina esile „ohtlike jäätmete käitluse alaregulatsioon“ st probleemide lahendamiseks tehakse ettepanek - kehtestada juurde suures mahus uut regulatsiooni (vt aruande I peatüki ettepanekute esimene lõik). Sellise ettepaneku osas ei esitata siiski vähimatki võrdlust nt Põhjamaadega. Eesti ja Põhjamaade (laiemalt üldse teiste EL liikmesriikide) ohtlike jäätmete seadusandliku regulatsiooni ei ole isegi üldisemal tasemel üldse võrreldud. Ettepanek kehtestada suuremas mahus uut regulatsiooni on siinkohal asjakohatud, kuna arvesse pole võetud objektiivseid üldiseid asjaolusid: EL-ga ühinemine leidis aset alles mõni aasta tagasi- st et ülevõetud õigusraamistikku pole veel jõutud täies mahus asuda rakendamagi, meie spetsialistidel ja ka jäätmekäitlejatel puudub praktika nende rakendamiseks. Riigikontrolli ettepanekud regulatsioonide osas ei ole põhjendatud ning need ei rajane nt edukale praktikale naabermaades. Laiemas EL liikmesriikide võrdluses ei ole alust väita, et ohtlike jäätmete käitlus oleks Eestis alareguleeritud – küll on vaieldamatult probleeme olemasoleva regulatsiooni piisavalt täpsel täitmisel. Nagu kontrollaruandes õigesti mainitakse on jäätmeleendis ca 450 ohtlike jäätme liiki – kahtluseta ei ole võimalik ega praktiline kõiki nendest reguleerida eraldi õigusaktidega – üldtunnustatud praktika ongi kehtestada lisaks üldistele ohtlike jäätmete käitlusnõuetele eraldi nõuded vaid teatud jäätmeliikidele.	struktuuri muutmist ja keskkonnateenistuste pädevuse tõstmist (juhendmaterjalid, koolitus).
III Karistuste regulatsioon	
Kontrollaruande peatükis 2.3. (lk 24) esitakse väide, et ohtlike jäätmete käitlusnõuete rikkumise eest rakendatavad karistused, mille ülempiiriks on hetkel 50 tuh kr ei ole piisavad. Samas tuuakse välja ülevaade praktikas rakendatud sanktsioonidest – mis tipnevad üldjuhul ca 5 tuh kr trahvidega. Leiame, et selline väide võimalike sanktsioonide ebapiisavusest, pole kaetud näidetega so praktikaga. Samas peatükis 2.3. (teine lõik, lk 23) leitakse, et „Keskkonnainspeksioon on võimud endale eesmärgiks kontrollida kõigi ohtlike jäätmete käitlejaid	Trahvide suuruse mõju auditi käigus eraldi ei analüüsitud. Trahvide suuruse kohta on toodud Keskkonnainspeksiooni hinnang, millele on ka viidatud.

<i>vähemalt üks kord kolme aasta jooksul“.</i> Kahjuks kajastab see järelevalvesüsteemi ebapiisavat võimekust praegu, mis on ka kahtlemata üks olulisemaid ohtlike jäätmete käitlusega seotud kitsaskohti. Keskkonnaministeerium on teadvustanud järelevalvestruktuuride tugevdamise vajadust olulise prioriteedina.	
IV Keskkonnasaastus	
Kontrollaruandes on toodud esile, et ohtlike jäätmete käitluslitsentsides ja ka jäätmelubades ei ole alati esitatud detailseid tehnilisi käitlus- ja seirenõudeid. Kahtlemata on nimetatud regulatsiooni kvaliteedi osas arenguruumi. Peame aga vajalikuks siin nentida, et kontrollaruandes pole toodud ühtegi näidet, kus keskkonna saastamine oleks põhjustatud ebapiisavast regulatsioonist – kontrollaruandes käsitletud olulised näited (näit AS MASP juhtum) on seondatavad selgelt kehtinud nõuete pikaajalise ja jämedate rikkumistena, mitte regulatsioonide puudumisega. Kahtlemata on tulevikus sarnaste olukordade vältimiseks vajalik eri ametkondade tõhusam koostöö (nt koostöö Politsei- ja Päästetameti, mida tõendab pikaleveninud AS MASP lao põlengu põhjuste selgitamine).	Riigikontroll on nõus, et ohtlike jäätmete käitlemisel tuleb rääkida peamiselt ohtudest, mitte toimunud reostusest. Kuna järelevalve ohtlike jäätmete käitlejate üle on vähene ja omaseire nõudeid pole jäätmelubades enamasti seatud, siis pole ka kindlust, et kõik reostused avastatakse enne likvideerimist või pinnasesse imbumist.
V Riigi investeeringud ohtlike jäätmete kogumiskeskuse rajamiseks	
Kuivõrd tegemist on käesoleva auditi puhul tulemusauditi osakonna poolt koostatud auditiga siis on alust eeldada, et tegemist on tulemusauditiga. Riigikontrolli kaasabil tõlgitud “Tulemusauditi käsiraamatu” ja INTOSAI standardite kohaselt on “tulemusaudit audit, mille puhul hinnatakse kui säästlikult, tõhusalt ning mõjusalt kasutab auditeeritav üksus ressursse oma kohustuste täitmiseks.” Teisisõnu: auditi eesmärgiks on uurida, kas asutus tegeleb õige asjaga ning kas ta teeb seda õigesti ja kõige väiksemate kulutustega. Keskkonnaministeerium leiab, et seda eesmärki pole audit täitnud. Kontrollaruande peatüki 3 pealkiri “Riigi investeeringud ohtlike jäätmete kogumiskeskuste rajamiseks” annab alust arvata, et Riigikontroll on analüüsinud riigi investeeringuid ohtlike jäätmete kogumiskeskustesse. Seda kajastab vaid üks lõik kus on ära toodud kogusummad, mis on kulutatud	Auditi viis algusest lõpuni läbi Riigikontrolli IV auditiosakond. Auditi eesmärgiks oli anda hinnang ohtlike jäätmete käitlemise korralduse tõhususele. Vaatluse all olid kõik ohtlike jäätmete liigid (v.a põlevkivijäätmed). Auditis ei hinnatud ka ohtlike jäätmete tekkekoguste ja liikumise arvestust. Kontrollaruandes on tehtud ettepanekuid jäätmekäitluse paremaks korraldamiseks. Mitmed ettepanekud on suunatud ohtlike jäätmetega kaasneva ohu keskkonnareostuse ohu vähendamiseks. Riigikontroll ei analüüsinud riigi omandis olevate keskuste tegevuskulude vähendamise võimalusi, kuna Riigikontroll näeb, et pikemas perspektiivis tuleb riigil otsesest jäätmekäitlusest taanduda.

ohtlike jäätmete käitluskeskuste rajamiseks ning hooldamiseks.	
Toome siinkohal välja meie seisukohad kontrolliaruande peatükkide lõpus olevate ministrite tehtud ettepanekutele (aruande tekst on kursiivis, Bold , tähesuurus 10) ning lõpus esitame oma märkused teksti sees olevatele väidetele.	-

KKM vastused ettepanekutele

Ettepanek aruandes	KKM	RK
I OHTLIKE JÄÄTMETE KÄITLEMISEKS LITSENTSIDE JA LUBADE ANDMINE		
Rakendada meetmed (muutes vajaduse korral organisatsiooni ülesehitust), et muuta keskkonnateenistused jäätmekäitlusvaldkonnas oluliselt pädevamaks. See aitab neil senisest paremini otsustada, kas ohtlike jäätmete käitluskohtades on vajalik hinnata keskkonnamõju; seada käitluskohtadele keskkonnaseire nõuded; hinnata kavandatud jäätmekäitlustehnoloogia ja -seadmete parima võimaliku tehnika kriteeriumidele vastavust ning jäätmekäitlusega tegelevate spetsialistide pädevust. Kui sellise kvalitatiivse muutuse saavutamist lähiajal võimalikuks ei peeta, siis abistada töhusamalt keskkonnateenistusi ja järelevalvet tegevaid ametnikke ohtlike jäätmetega seonduvate küsimuste käsitlemisel. Selleks koostada EL parima võimaliku jäätmekäitlustehnika kirjelduse järgi eestikeelne juhendmaterjal. Samuti koostada juhendid keskkonnaseire	Peame vajalikuks nentida, et nii seire nõuded, jäätmekäitluskohtade nõuded kui ka nõuded parimale tehnikale on esitatud mitmetes õigusaktides ja EL määrustes ning direktiivides. Neid üle kordama hakata oleks liigne ja väga mahukas. Selliste juhendite valmimisel oleksid protseduurid sisuliselt juba vananenud ning võivad olla eksitavad. Samuti ei näe vajadust nõuete dubleerimiseks. BAT ja BREF-dokumendid (e parima tehnika kirjeldus) määravad üldjuhul nõuded mitmesuguste jäätmekäitlusmenetluste puhul. Olulisematel juhtudel kehtestab minister teatud jäätmete käitlemise kohta vastava määrusega nõuded (JäS § 29 lg 4), eelkõige kui EL seda nõuab. Näiteks jäätmekäitluskohale esitatavad üldised nõuded on esitatud jäätmeseaduses (JäS). Detailsemad nõuded on vastavalt vajadusele esitatud eraldi määrustes- nt on autolammutuse	Riigikontroll ütles, et juhul, kui keskkonnateenistuste komplekteerimise ja töö korraldamisega pole võimalik lähiajal saavutada nende töötajate pädevuse olulist kasvu ohtlike jäätmete käitluse valdkonnas, peaks ministerium korraldama, et neile antaks selleks täiendavaid kirjalikke abimaterjale. Riigikontrolli ettepanek tulenes auditi järeldusest, et tingituna mitmete ohtlike jäätmete liikide käitlemise probleemide keerukusest ei ole keskkonnateenistuste töötajad praegu alati pädevad sätestama lubades kõiki sisuliselt vajalikke tingimusi. Riigikontroll nõustub KKM-ga, et kõigi selles töös eettulevate probleemide lahendamiseks ei ole otstarbekas ja tõenäoliselt ka praktiliselt võimalik kogu otsustamiseks vajalikku abimaterjali koondada kirjalikesse juhistesse. Riigikontroll nõustub KKM-ga, et kindlasti on vajalik

nõuete kehtestamiseks ning jäätmekäitluskohtade hindamiseks; kehtestada protseduurid ja kriteeriumid, mille abil hinnata käitluslitsentside ja jäätmelubade taotlustes esitatud jäätmekäitluskohtade, tehnoloogia ja seadmete olemasolu ning parimale võimalikule tehnikale ja nõuetele vastavust, samuti nendega töösuhtes olevate spetsialistide pädevust.	käitluskohale sätestatud nõuded keskkonnaministri 08.07.2004 määrusega nr 89 "Romusõidukite käitlusnõuded." Prügilatele esitatud nõuded on sätestatud keskkonnaministri 29.04.2004 määruses nr 38 "Prügila rajamise, kasutamise ja sulgemise nõuded." Igale käitluskohale esitatavaid nõudeid ja seirenõudeid polegi võimalik detailselt kirjeldada, siin on siiski tegemist loa väljastaja diskretsiooniõigusega - õigusega kaalutleda, kas tingimused vastavad üldistele nõuetele ning EL määrustele ja direktiividele. Ka praegu toimub litsentside ja lubade väljastamisel kõigi nõuete hindamine. Konkreetsete nõuete kehtestamine kõigile jäätmekäitluskohtadele võib viia absurdini- tegemist võib olla spetsiifilise jäätmekäitluskohaga, mille nõudeid läheb tarvis ainult ühes maakonnas või üks kord mitme aasta jooksul. Nt ohtlike jäätmete prügilaid (jäätmekäitluskoht) on üks Eestis! Riigikontrolli soovitus osas- koostada eesti keelne juhendmaterjal EL parima võimaliku jäätmekäitlustehnika kirjelduse kohta, teatame, et BREF- dokumentide osaline tõlkimine on väga tömahukas (algdokument ca 580 lk.) ning kokkuvõtte sellest, mis sisaldab kõige olulisemat, tõlgitakse teadaolevalt niikuinii EL liikmesriikide keeltesse ka EL institutsioonide kaudu, mistõttu soovitus järgida pole otstarbekas. Lisaks Teie poolt mainitud BREF dokumentide	"süvendatud koolitus, spetsialistide parem motivatsioon jne". Kuid Riigikontroll pole veendunud, et KKM suudab tema poolt ainuvõimalikeks peetavate meetmetega kiirelt lahendada probleemid, millele auditi aruandes seoses lubades nõuete seadmisega tähelepanu juhiti.. Täiendavatest kirjalikest abimaterjalidest oleks kindlasti kasu, neid oleks vaja ka töötajate süvendatud koolituseks.
---	---	--

	tõlkimisele on praktilises jäätmekäitluses probleeme ka EV õigusaktide kättesaadavusest vene keeles ja inglise keeles, sest paljud ohtlike jäätmete ala ettevõtjad ei valda piisavalt eesti keelt. Nendime, et Riigikontroll on jätnud tähelepanuta ja analüüsima keskkonnakomplekslubade temaatikat. Nende lubade reguleerimisala on tunduvalt laiaulatuslikum kui teistel lubadel (jäätmeload, ohtlike jäätmete litsentsid). Siia kuuluvad suuremad ohtlike jäätmete käitlustegevused ning ka muud keskkonnalaselt olulisemad tegevused, mille võimalik negatiivne keskkonnamõju võib olla märgatavalt suurem teatud ohtlike jäätmete käitlemisest. Kontrollaruandes esitatud käsitus komplekslubade paremast kvaliteedist võrreldes tavaliste jäätmelubadega – kuigi loa väljaandjad on samad – näitab ka olukorra lahendustele, milleks on süvendatud koolitus, spetsialistide parem motivatsioon jne.	
Nõuda ohtlike jäätmete käitluslitsentside ning jäätmelubade väljastamisel keskkonnamõju (sh ettenähtud juhtudel ning selle hindamise kaalumist ülejäänud juhtudel. See aitab vähendada plaanitava tegevuse keskkonnamõju ja on abiks keskkonnanõuete kehtestamisel ohtlike jäätmete käitluslitsentsis ning jäätmeloas. Algatada jäätmeseaduse muudatus, mis sätestaks ohtlike jäätmete käitluslitsentsi tähtsajalisena. See	Keskkonnamõju hindamise läbiviimise ja kaalumise kohustus on väga täpselt sätestatud uues 3. apr 2005 jõustunud Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses. Ohtlike jäätmete litsentsi ja ka jäätmeloa puhul on alati vajalik kaalutleda, kas keskkonnamõju hindamine tuleb läbi viia või mitte- see kohustus tuleneb seaduse § 7 p 2. Jäätmeseaduse muutmise eelnõu on väljatöötamisel ning läbinud kooskõlastusringi	Ettepanekule pole sisuliselt vastatud. Ettepanekus on öeldud, et KMHd tuleb nõuda kõigil seadusega kehtestatud juhtudel, kuid KKM arutleb selle üle, et seadust pole vaja muuta. Ettepanek tulenes konstateeringust, et seadust pole täidetud.
		Ettepaneku täitmist on alustatud.

motiveeriks jäätmekäitlejaid rakendama parimat võimalikku tehnikat ning loobuma vananenud tehnikast ja tehnoloogiast. Muuta ohtlike jäätmete käitluslitsentsi vormi, lisades sellesse välja "kasutatav tehnoloogia ja seadmed" ning täites selle viitega parimale võimalikule tehnikale. See võimaldaks keskkonnateenistustel täpsustada jäätmelubades nõudeid ja järelevalveasutustel kontrollida, kas ettevõtte kasutab ohutut tehnoloogiat ja seadmeid.	ministeeriumides ja asjaomastes asutustes. Keskkonnaministeerium on teinud ettepaneku kehtestada litsents tähtajaga 5.a. Nõustume ettepanekuga, et esitada vormis ainult viide BAT-ile. Parima võimaliku tehnika kirjelduse nõude esitamine vormis ei ole otstarbekas: nii tehnoloogia kirjeldust kui ka seadmeid võib ettevõtja igal ajal uusi soetada ning tehnoloogiad muuta. Iga seadme ostul või vana amortiseerumisel oleks sel juhul vajalik taotleda litsentsi muutmist. Lubade menetlustähtjad on pikad ning ei ole võimalik peale suruda aastateks ettevõtjale kasutada kogu aeg sama tehnikat ja seadmeid, sest nende muutmisel tuleb kohe ka luba/litsentsi sel juhul muuta. Seadmete ja tehnoloogia kirjeldus võib samuti hõlmata mitmeid lehekülgi. Litsentsis selle kirjelduse sisestamine ei taga seda eesmärki, mida olete silmas pidanud (parem järelevalve). Litsentside ja lubade nõudeid saab siiski täpsustada ja kontrollida jäätmekäitleja taotluse alusel, kus see kirjeldus on kohustuslik.	Kuigi argumentatsioon on negatiivse tooniga, on KKM ettepaneku täitmisega sisuliselt nõus.
Sätestada reeglid, mille järgi kontrollida ohtlike jäätmete litsentsitaotlejate, vajaduse korral ka käitlusreeglid rikkunud jäätmekäitluspädevust ja käitlemist reguleerivate õigusaktide tundmist. See võimaldaks parandada käitlejate erialast pädevust ja vähendada seega nende tegevuse keskkonnamõju.	Keskkonnaministeerium on kaalunud jäätmekäitlejate erialase pädevuse kontrolli kehtestamise vajadust ning juhime tähelepanu, et selline ettepanek on tehtud ka ministeeriumi ohtlike jäätmete litsentsikomisjoni poolt ja olnud seal arutlusel. Jäätmeseaduse muutmise eelnõusse on lisatud säte, mis lubab keskkonnaministril määrusega kehtestada nõuded ohtlike jäätmete litsentsi taotlejate erialase pädevuse kontrollimiseks.	Ettepaneku täitmisega on alustatud.

	Peame vajalikuks siin nentida, et Keskkonnaministeeriumile ei ole teada ega ole ka Riigikontrolli kontrolliaruandes välja toodud ühtegi juhtumit mil jäätmeäitlajate pädevus oleks põhjustanud keskkonnareostuse või toonud kaasa keskkonnoahu – eeldades, et teadaolevate nõuete eiramine ja pädevuse puudus ei ole samastatavad. Audiitorite tehtud tähelepanekud peavad aga tulenevalt heast auditi tavast põhinema alati tõendusmaterjalidel - siin neid ei nähtu. Taotlejate pädevuse tase tuleneb tegelikult meie riigi üldisest tasemest. Liitumine EL-ga tõi kaasa rida nõudeid mida õpivad kõik spetsialistid. Olukorda annaks lahendada spetsialistide koolituste korraldamisega, seda ka KKM kasutab.	
<i>Algatada jäätmeseaduse muudatus, mis täpsustaks mõistet "jäätmeäitluskohat" ning loetleks tegevused ja juhtumid, mille puhul pole jäätmelooa vata jäätmeäitluskohata kindlaks määrata. Jäätmeäitluskoha mõiste täpsustamine on vajalik jäätmelooade väljastajate ja järelevalve tegijate jaoks.</i>	Jäätmeäitluskoha mõiste on antud Jäätmeseaduse § 19. Jäätmeseaduse muutmise eelnõus on seda paragrahvi täpsustatud, silmas pidades ohtlike jäätmete kogumiskohtade kaasamist jäätmeäitluskoha mõiste alla. Detailsemate loetelude kehtestamine võib kaasa tuua olukorra, kus mõnede kohtade kirjeldused jäävad välja või vastupidi- selline ülereguleeritus tekitab segaduse. Tuleb ikkagi aktsepteerida haldusmenetluse head tava ning teatud küsimused jätta diskretsiooni valdkonda- st et igal üksikul juhul peab spetsialist kaaluma kas on vajalik jäätmeäitluskohat kindlaks määrata või ei.	Ettepaneku täitmisega on alustatud.
<i>Nõuda, et keskkonnateenistused täidaksid jäätmelooades lahtrid "jäätmeäitluskoha aadress" ja "jäätmeäitluskoha iseloomustus". Jäätmeäitluskohatade info on vajalik järelevalve</i>	Nõus	-

tegemiseks.		
2. JÄRELEVALVE OHTLIKE JÄÄTMEATE KÄITLJATE TEGEVUSE ÜLE		
<i>Algatada jäätmeseaduse muudatus, mis täpsustaks ettevõtete jäätmeaarvestuse nõudeid (nt kehtestades kohustusliku arvestusvormi). Nõuete täpsustamine on vajalik selleks, et ettevõtetel ja järelevalveasutustel oleks ajakohane info ettevõttes olevate jäätmekoguste kohta, mitte vaid eelmise aasta aruande andmed ja/või köidetud saatekirjad.</i>	Jäätmeaarvestuse nõuded on juba meie arvates piisava konkreetisusega esitatud jäätmeseaduse § 116 lg 2 : "Jäätmeluba ja saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seaduse §-s 6 sätestatud keskkonnakompleksluba omav isik ning käesoleva seaduse § 74 kohaselt registreeritud isik, samuti ohtlike jäätmete tekitaja, välja arvatud kodumajapidamised, on kohustatud pidama pidevat arvestust oma tegevuses tekkinud, kogutud, hoitud või vaheladustatud, veetud, töödeldud, taaskasutatud või kõrvaldatud jäätmete liigi, hulga, omaduste ja tekke kohta. Kui jäätmed antakse üle teisele jäätmeäitlajale, tuleb arvestust pidada ka jäätmete sihtkoha, kogumissageduse, veomooduste ning taaskasutamise- ja kõrvaldamistoimingute kohta. " Arvestus peab olema pidev ja dokumenteeritud ning järelevalveasutustel on kindlasti õigus ja kohustus ajakohast infot nõuda. Siin on järelevalveametnikel kaalutlemisõigus, millist arvestust lugeda piisavaks - see võib olla nii elektrooniliselt kui käsikirjas jms. Nendime, et reeglina võiks arvestus olla seotud raamatupidamisarvestusega, erinevatel ettevõtjatel on see aga erinev (erinevad programmid, tarkvara), mistõttu rangete reeglite kehtestamine pole võimalik. Arvestus võib olla ka paberkandjal - tähtis on läbipaistvus. Vormi kehtestamisel pole võimalik ette näha kõiki	Jäätmeaarvestuse pidamise puhul on tegemist praktilise probleemiga, mida on korduvalt toonud välja nii jäätmetekitajad, -käitlejad kui KKI (ka auditis "Laevajäätmete käitlemine"). Riigikontroll nõustub, et võib olla on otstarbekas jäätmeaarvestuse sidumine raamatupidamissüsteemiga. Praegu see praktikas nii ei ole.

	aspekte mida peab konkreetse ettevõtte jäätmearvestus kajastama, see võib teatud juhtudel isegi kitsendada arvestuse pidamise võimalusi.	
<i>Täiendada Info- ja Tehnokeskuse elektroonilises keskkonnalubade infosüsteemis jäätmeäitluseettevõtte kohta olevat andmebaasi, lisades olulisemat infot keskkonnalubade ja litsentside taotlusmaterjalidest. Kõigi oluliste andmete kerge kättesaadavus võimaldab enne järelevalvetoiminguid selgeks teha, millised riskid kaasnevad ettevõttes kasutatava tehnoloogia ja seadmetega ning see aitab muuta järelevalvet tõhusamaks.</i>	Järelevalvet teostavatel isikutel on alati võimalik enne kontrollima asumist taotlusmaterjalidega tutvuda ning teha koopiad keskkonnateenistustes (jäätmelubade osas) ning Keskkonnaministeeriumist (litsentside osas), seda enam et tegemist on Keskkonnaministeeriumi valitsemisala asutustega (keskkonnateenistused, ITK, Keskkonnainspeksioon). Kindlasti ei pea me otstarbekaks, et järelevalvemenetluseks on vajalik kogu taotlusmaterjalide ülespanek infosüsteemi. Arvestada tuleks siin eelkõige seda, kas vajalike materjalide kättesaadavus on proportsionaalne nende mahukate materjalide ülespanekuga seonduvate kulutustega infosüsteemi (täiendav inim- ja raharessursi vajadus). Ka käesoleval ajal on keskkonnajärelevalve seaduse kohaselt Keskkonnainspeksioonil ja ka loa andjal (keskkonnateenistused) õigus kohapeal kõiki andmeid kontrollida. Keskkonnalubade infosüsteemi (KLIS-i) andmeid saab kasutada ka ettevõtja. Kaalume Teie ettepanekut. Menetlemisel on ITK-s elektrooniline ohtlike jäätmete saatekirjade andmebaasi rakendamine KLIS-i osana, mis on katsetamisel. Leiame, et ka see aitab kaasa järelevalve süsteemi tõhustamisele.	RK ei peagi oma ettepanekus silmas kogu taotlusmaterjali ülesriputamist, kuna see on väga mahukas. KKM kaalub ettepanekut.
<i>Nõuda Keskkonnainspeksioonilt järelevalve</i>	Nendime, et aruande eesmärgiks polnud	Keskkonnainspeksiooni selgituste kohaselt (nii

<i>planeerimist piirkonna ja ettevõtte keskkonnariskist lähtudes. See võimaldaks kasutada olemasolevat vähest tööjõudu paremini.</i>	Keskkonnainspeksiooni töö auditeerimine, mistõttu siinkohal on tehtud ettepanek, mida pole kontrollitud. Keskkonnainspeksiooni piirkondlikud ja valdkondlikud osakonnad koostavad iga-aastaselt tööplaan. Tööplaanid koostatakse silmas pidades Keskkonnainspeksiooni arengukavas sätestatud strateegilisi eesmärgi ning prioriteete. Tööplaanid sisaldavad ka järelevalve tegevusi, millised selekteeritakse vastava piirkonna riskidest lähtuvalt.	keskus kui külastatud osakonnad) on eesmärgiks kolme aasta jooksul vähemalt 1 kord kõiki jäätmeäitluseid kontrollida. Tööplaanid koostamisel ei hinnata KKI selgituste kohaselt jäätmeäitluse tegevusega kaasnevaid riske.
III RIIKLIKUD INVESTEERINGUD OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMISKESKUSTE RAJAMISEKS		
<i>Kehtestada Tallinna, Vaivara ja Tartu kogumiskeskuste operaatoritele nõuded käideldavate jäätmete nimistu ja teenuste hindade kohta, et pakkuda nende keskuste kaudu ka selliseid teenuseid, millega teised jäätmeäitlused majanduslike kaalutluste tõttu tegeleda ei soovi. Kui seda ei peeta vajalikuks, siis võõrandada nende keskuste vara kas osaliselt või täielikult (säilitades riigi omandina Vaivara ohtlike jäätmete prügila). Kogumiskeskuste vara rendileandmisega tegelemisest loobumine võimaldab riigiasutustel pöörata enam tähelepanu ohtlike jäätmete käitlemise üldisele korraldusele.</i>	Keskkonnaministeerium leiab, et antud ettepanekud ei ole asjakohased ja seda järgmiselt: 1) <i>Teemuste hindade osas leiame, et hindade kooskõlastamine on lepingutes kajastatud.</i> - AS EcoPro ja ITK-ga sõlmitud operaatorlepingus on nõue, et hinnakiri tuleb kooskõlastada ITK-ga. Hinnakiri on kooskõlastatud ITK-ga. Hinnakiri on avalik, see on esitatud operaatori AS EcoPro kodulehel. Seega on hindade mõjutamiseks võimalused olemas, mida on ka ITK kasutanud. - Vaivara Ohtlike Jäätmete Käitlusekeskuse (edaspidi: OJKK) ladestamise hinnad on operaatorlepingus (ITK ja AS EcoPro vaheline leping 06.11.03)	Riigikontrolli ettepanek on suunatud eelkõige sellele, et operaatorlepingud kohustaks riiklike kogumiskeskuste operaatoreid kõiki jäätmeäitluse vastu võtmas. Praegu sellist kohustust lepingutest ei tulene, keskustel on võimalik jäätmete vastuvõtmisest keelduda. Teise võimalusena näeb Riigikontroll riigi omandis olevate keskuste osalist või täielikku võõrandamist (nt osaliselt munitsipaalomand), et vähendada riigi osa praktilises jäätmeäitluses. Keskkonnaministeeriumi vastuväidetest jääb peamise argumendina kõlama jäätmeäitluse kõrge hind. Kuna omanikuna tegutsemise kõrval on riigil jäätmeäitluse toetamiseks mitmeid võimalusi, siis peab Riigikontroll oluliseks, et keskkonnaminister analüüsiks põhjalikult nii jäätmeäitluse keskuste osalise kui täieliku võõrandamise pikaajalisi eeliseid ja puudusi. Kui riik sisuliselt doteerib ühte äriühingut (nagu tunnistab KKM), siis peaks ta

	määratud (vt lepingu lisa I – Pakkumise kutse dokumendid p 6.3.1., 6.3.2.) Jäätmete käitlus ajutises hoidlas on sätestatud nimetatud lepingu lisa 1 p 6.3.3. ning täpsustatud lepingu lisa 2 (AS EcoPro pakkumine). Need lisad on lepingu lahutamatuks osadeks. 2) "... ka selliseid teenuseid, millega teised jäätmekäitlejad majanduslike kaalutluste tõttu tegeleda ei soovi." Juhtisime sellele tähelepanu ka eelnevates kommentaarides. Keskkonnaministeerium ega ka AS EcoPro ei tea ühtegi teenust, mida ei osutata operaatori poolt. Reeglina on see just ettevõtja enda huvi, et kõik ohtlike jäätmete liigid võetaks vastu. Seda võimaldavad ka ettevõtja keskkonnaloa. 3) Millisele analüüsile tuginedes on audiitorid leidnud, et ohtlike jäätmete kogumiskeskused tuleb võõrandada? Keskkonnaministeeriumi nii riiklikult kui Euroopa Liidu tasandil tunnustatud spetsialistide sõnul ning tuginedes ka teiste riikide näitele, pole kogumiskeskuste võõrandamine praegu mingilgi viisil otstarbekas. Ohtlike jäätmete käitlemise puhul on tegemist väga kuluka teenusega, mille hindasid on	doteerima ka teisi jäätmekäitlejaid.
--	---	--------------------------------------

	võimalik ainult riigipoolse doteerimisega majanduslikult põhjendatud tasemel hoida (et neid ikka käitlemiseks tuuakse, mitte ei viida keskkonda). Täna pole meie ettevõtjad majanduslikult võimekad keskuseid üleval pidama. Nt suurim ja lähim ohtlike jäätmete käitleja Soomes on riigi osalusega OY Ekokem (osalused on ka ettevõtlust ühendaval tööstusliidul ja kohalike omavalitsuste liidul). Sinna on Soome riik investeerinud miljoneid EUR-d ja andnud vajalike garantiisid (nt viimati 100 mlj EUR garantii seadmete ostuks). Soomes on selline firma tegutsenud juba ligi 30 a., loodud on võimsad kompleksid. Eestis on sisuliselt ohtlike jäätmete käitlemise arendamine veel algusjärgus ning riigi osalemine selles on hetkel vältimatu. 4) Riigikontroll on jätnud analüüsima Vaivara OJJK mineviku, kui varasemad kaks operaatorit ei saanud teenuse osutamise hakkama. Keskkonnaministeeriumi arvates, kui käesoleval ajal riik erastaks kogumiskeskused, siis käitlussüsteemi toimimine poleks tagatud. Käitlusega seatud vahendid võidakse viia jäätmekäitluskeskusest välja ja nõuetele vastavat teenuse osutamist ei toimuks (nagu juhtus aastatel 2001-2003).	
--	--	--

	5) Juhime tähelepanu, et praeguse ohtlike jäätmete käitlussüsteemi toimimine on aktsepteeritud ka seaduseandja poolt jäätmeseaduse § 65 lg 1 ja üleriigilise jäätmekava kinnitamise näol. See aspekt on jäetud tähelepanuta. 6) Keskkonnaministeeriumi arvates on väide, et kogumiskeskus tuleb võõrandada, aga prügilale riigile jätta praegust olukorda ning eelpooltoodut arvesse võttes asjakohatu. Täna tegutseb Eestis kaks ohtlike jäätmete kogumiskeskust: Tallinnas ja Vaivaras. Tartus on see kavandamisel. Vaivara OJKK alal asub mitu objekti: kogumiskeskus, mis hõlmab seadmeid; ajutine ladu, milles ladustatakse eranditult riigile kuuluvaid, peremehetuid või konfiskeeritud ohtlike jäätmeid ja prügilat. Territoorium on kompleksne, sellest eraldada prügilat pole võimalik. Riigikontrolli ettepanek eeldaks Vaivara OJKK territooriumi jagamist mitmesse ossa ja siis osa ühele, osa teisele opereerijale anda. Nii ajutise lao kui prügilat toimimiseks on vajalik omakorda kasutada kogumiskeskuse seadmeid ja tehnikat. Tallinna OJKK-s tegeldakse ohtlike jäätmete kogumise, sorteerimise, vajadusel pakendamise, märgistamise, võimalusel taaskasutamise, kõrvaldamise (ladestamine, välismaale käitlemisele edastamine, Kundasse õlijäätmete	
--	--	--

	edastamine taaskasutamiseks) jms. OJKK-s koosneb järgmistest objektidest: üks angaar, kontori-olme hoone (ei vasta hetkel nõuetele), õli vastuvõtu koht, mahutid (separaatorid). Ainuuksi 2005.a. on tehtud Tallinna OJKK-sse järgmised investeeringud: uus aed- 600 000 kr; mahutite soojustamine (enne sai neid kasutada ainult soojal ajal) 2,5 mlj; uued andurid üle 1.milj. Lähiajal on vajalik soetada ja ehitada katusealused (kus hoida tünne, mahuteid)- 4,5 mlj kr; asfaldi taastamine 1-1,5 mlj. kr. Seega kahe aasta investeeringute summeerimisel kasvaks teenuse osutamise hind mitmekordseks. Ükski ettevõtja ei suudaks seda investeeringut teha ning ka teised selliste hindadega teenust osta. 7) Nendime, et kuigi kontrolliaruande peatükk 3 pealkiri annab alust arvata, et Riigikontroll on analüüsinud riigi investeeringuid ohtlike jäätmete kogumiskeskustesse, siis peatüki sisu seda tegelikkuses ei kajasta. Näiteks Tartu kogumiskeskuse ehitus pole veel lõppjärguski. Operaatori leidmiseks pole konkurssi kuulutatud, mistõttu ei ole seal isegi veel tööd alustatud, seetõttu puuduvad ka analüüsivõimalused, kas selle keskuse vara on ikka vajalik võõrandada. 8) Riigikontroll leiab, et "kogumiskeskuste vara rendileandmisega tegelemisest	
--	--	--

	<i>loobumine võimaldab riigiasutustel pöörata enam tähelepanu ohtlike jäätmete käitlemise üldisele korraldusele.</i>" Selline ettepanek näitab, et auditeerijate ülevaade tegelikust olukorrast on ebapiisav: ühegi kogumiskeskuse vara pole käesoleval ajal antud rendile - vara on üle antud opereerimiseks. Mingeid rendileandmisega seotud vahendeid ei vabane, sest teenus on sisuliselt tasuta - operaator maksab objekti hoolduskulusid - valve, kindlustus jms. Operaatori kasum on minimaalne	
Teha riigile kuuluvates kogumiskeskustes tegutsevale äriühingule ettepanek muuta keskuste tegutsemiseks sõlmitud lepinguid nii, et operaator kohustub lepingu lõppemisel riigile üle andma keskuste seadmete kasutamisel omandatud oskusteabe. See vähendaks ohtu, et operaatori vahetamise korral peatuks keskuste tegevus oskusteabe puudumise tõttu.	Õigekeelsussõnaraamatu (1999) kohaselt on <i>oskusteave</i> - tootmisaladus, tootmis- v turustusoskused ja -kogemused (<i>know-how</i> ingl). Täiesti ebaõige on väide, et operaator, kes oma vahenditest on korraldanud väljaõpet, koostanud ja arendanud tehnoloogiaid ning saanud kogemusi seadmete jm tehnika kasutamisel, peab edastama kõigi oma töötajate oskusteabe tasuta riigile. Töö käigus e kogumiskeskuse igapäevase opereerimise tõhustamise käigus võib ettevõtjal tekkida ka seda laadi teavet ja kogemusi, mis on käsitletavad operaatori intellektuaalse omandina (leiutised, patendid, kasulikud mudelid jm), mille autorsust reguleerivad autoriõiguse sätted. Millisele õigusaktidele või tavadele tuginedes on võimalik ettevõtjal selleks kohustada ning kuidas seda praktikas on võimalik ellu viia ning mis see maksab, kui operaator lihtsalt edastab oma teabe sh ka ärisaladused, teisele operaatorile. Selline kohustus on ilmselgelt vastuolus Põhiseaduses sätestatud ettevõtlusvabaduse ning	Ettepanekuga ei pea Riigikontroll silmas võimalikku tekkivat intellektuaalset omandit, vaid keskuse igapäevaseks opereerimiseks vajalikku teavet. On oluline, et riikliku kogumiskeskuse operaatori vahetamisel ei tekiks pikaajalist tööseisakut selle tõttu, et keskuse töö seisukohalt vajalik info tuleb kaudselt tuletada, selle asemel, et saada see eelnevalt operaatorilt. Praegused operaatorlepingud ei kohusta operaatorit tööd üle andma. Nende muutmine on vajalik, et vältida tõrkeid töö üleandmisel nagu Vaivara OJKK töö ülevõtmisel EcoPro poolt.

	ausa konkurentsi eiramisega samuti võib tekkida vastuolu ka autoriõiguse sätetega. Nõus, kaalume ekspertiisi läbiviimist.	
Selgitada välja Vaivara ohtlike jäätmete prügilas amortiseerumise ohu suurus ning otsustada prügilas osalise konserveerimise vajadus. See aitab vältida prügilasse tehtud kulutuste osaliselt asjatuts muutumist.		-

KKM toob täiendavalt välja kontrolliaruandes toodud ebatäpsused

Keskkonnaministeerium	Riigikontroll
➤ Kontrolliaruande Kokkuvõtte (lk 2) 6 lõigu lõpus on lause "Ka on jäätmete käitlemise regulatsioonis ja järelevalves mitmeid puudusi, mistõttu ei ole Riigikontrolli arvates ohtlike jäätmetega seotud riskid veel piisavalt maandatud." Jääb arusaamatuks, millised riskid on KKM poolt maandamata, missugused riigi ülesanded on jäänud täitmata või millised faktid antud väidet kinnitavad? Meile teadaolevalt antud auditi juures riskide hinnangut ega analüüsi ei tehtud, samuti ei leia sellisele üldistatud väitele kinnitust aruande sees. ➤ Kontrolliaruande Kokkuvõtte "Olulisemad tähelepanekud" lõik 5-s leitakse, et "Valdava osa ohtlikest jäätmetest käitlevad erakapitalil põhinevad äriühingud. ITK andmetel käideldakse riigi rajatud keskustes praegu ainult ligikaudu 5% kõigist arvesse võetud ohtlikest jäätmetest (arvestamata põlevkivi töötlemisel tekkivaid jäätmeid). Neis keskustes tegutseb erakapitalil põhinev äriühing, kellele riik ei ole kehtestanud mingeid täiendavaid nõudeid käideldavate jäätmete liikide kohta. Riigi rahaline tulu neist keskustest pole märkimisväärne, võrreldes kasumiga, mis äriühing oma tegevusest saab." On väär, et ITK andmetele käideldakse "riigi rajatud keskustes" (selleks on Tallinna ja Vaivara OJKK) ainult 5% (Riigikontrolli eel-projektis oli 2%)	Viidatud lauses on mõeldud ohtlike jäätmete käitlemisega seotud üldisi riske. Auditis on näiteks käsitletud seirenduete puudulikkude esinemist ohtlike jäätmete käitlejate jäätmelubades, mille tõttu on meil ka vähe informatsiooni ohtude realiseerumise kohta. ITK spetsialist M. Liiver hindab riigi omandis olevate keskuste osakaaluks jäätmete käitlemisel 9% nii, et arvab ohtlike jäätmete koguhulgast maha reostunud pinnase ja pilsivee. Riigikontroll ei pea sellist mahaarvamist õigeks, kuna riigi omandis olevad keskused võtavad ka neid jäätmeid vastu.

kõikidest ohtlikest jäätmetest (v.a. põlevkivijäätmed). Detailse analüüs osakaalu kohta esitati ITK peaspetsialist M.Liiver poolt, mille alusel on selle osakaal ca 9%. Peame siinkoha siiski vajalikus selgitada, et kindlasti ei saa piirkondlike ohtlike jäätmete kogumiskeskuste vajadust ja ka omandisuhete põhjendatust hinnata vaid neid läbivate ohtlike jäätmete osakaalu kaudu. Kahtlemata ei läbi suurettevõtete tekitatud olulised ohtlike jäätmed selliseid kogumiskeskusi, vaid jõuavad enamasti juba otse taaskasutus- või kõrvaldamise ettevõteteni. Samas suurema arvu väike- ka keskmiste ettevõtete tavapäraseid jäätmekogused ongi praktiline koguda just piirkondlikes kogumiskohtades. Paralleelnäiteks sobivad siia samuti kohalike omavalitsuste jäätmejaamad – kus samuti kogutakse seni suhtelist väike osas üldisest olmejäätmete kogusest, mis aga ei saa olla kuidagi aluseks jäätmejaamade vajalikkuse kahtluse alla seadmiseks. Samuti on täiesti väär, et riik pole kehtestanud <i>“mingeid täiendavaid nõudeid käideldavate jäätmete liikide kohta”</i>. Jäätmeseadus ja selle alamaktid ning Euroopa Liidu regulatsioonid reguleerivad piisavalt jäätmekäitleja kohustusi. Kuidas ja milliste õigusaktide analüüsi tulemusena on Riigikontroll sellele järeldusele jõudnud, kontrolliaruandest ei selgu. Samuti puudub analüüs operaatori kasumi ja riigi kasumi seostest kogumiskeskustes. Hinnangud on põhjendamata ning väärad.	
➤ Ebaselgeks jääb alajaotuses (<i>“Valdkonna ülevaade”</i> lk 9) <i>“Riigi tegevus ohtlike jäätmete käitluse korraldamisel”</i> esitatud käsitlus <i>„Keskonnaministeerium peab oma ülesandeks korraldada ohtlike jäätmete käitlussüsteemi toimimist ja jäätmekäitlejate tegevust, lähtudes keskkonnastrateegiast, üleriigilisest jäätmekavast, jäätmeseadusest ja selle alamaktidest.”</i> Antud küsimuses mitte Keskonnaministeerium <i>“ei pea oma ülesandeks”</i>, vaid Keskonnaministeerium lähtub ohtlike jäätmete käitlemise alases tegevuses otseselt Jäätmeseaduse §-st 65 so <i>“Ohtlike jäätmete käitluse korraldamine”</i>. Selle sätte kohaselt <i>„Ohtlike jäätmete käitluskohtade võrgu</i>	Keskonnaministri ülesandeks on kõigi keskkonda puudutavate teemade, sah jäätmekäitus, korraldamine (mõnel juhul koostöös teiste ministeeriumitega). Keskonnaminister ei saa piirduda ainult olemasolevate õigusaktide täitmisega, vaid ta peab vastavalt vajadusele pidevalt õigusloomega tegelema.

arendamist korraldab keskkonnaminister, lähtudes riigi jäätmekavast.” ➤ Kontrolliaruande <i>“Valdkonna ülevaates”</i> esitatakse väide, et <i>“Statistikaamet on 2003a. tehtud uuringus seadnud kahtluse alla, kas jäätmearestustuses kajastuvad kõik ohtlike jäätmete kogused”</i>. Oleme seisukohal, et selline käsitlus aruandes esitada on meelevaldne. Statistikaamet ei ole seadnud ja ei saagi seada kahtluse alla jäätmearuandluses esitatud andmeid. Tegemist on täiesti erineval põhimõttel toimivate andmete kogumitega. Keskonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse jäätmeregistri andmed tuginevad ametlikule jäätmearuandlusele st andmetele, mida jäätmetekitajad – ja käitlejad ise esitavad. Statistikaameti andmed aga kaudsetele andmetele st nt teatud kaubavoogudele jms. Praktikas ei saagi sellistel erinevatel alustel tuginevad andmed kokku langeda. Kahtlemata peaksid erinevatel alustel saadud tulemused olema lähedasemad, kui need seda praegu mõnel juhul on, ometi on selline eri arvestusmeetoditega saadud tulemuste erinevus ohtlike jäätmete kogustes paratamatu. Nt Soomes on keske ohtlike jäätmete käitlustehase Ekokem OY andmetel ohtlike jäätmete kogumisel isegi sarnase tootmisprofiiliga ettevõtete vahel olulisi erinevusi ja on täheldatud teatud piirkondades ametlikult kogutavate ohtlike jäätmete kogumise suurenemist nt kohalike väikeprügilate sulgemise järel jne. Need ohtlikud jäätmed, mida ei sordita välja sega-olmejäätmetest, ei saagi otseselt kajastada jäätmearuandluses. Kokkuvõtteks jäätmearuandluses kajastuvad siiski ainult jäätmekäitlejate andmed jäätmete kohta tulenevalt jäätmeloendist. Tuleb nentida, et kuidas on Riigikontroll kontrolliaruande <i>Kokkuvõttes</i> ja <i>Valdkonna ülevaates</i> toodud äärmiselt pinnapealse analüüsi tulemusena jõudnud järeldustele, et otsustada ohtlike jäätmete andmete usaldusväärsuse üle, seda enam et auditi ulatus ei hõlmanud otseselt jäätmete liikumise jälgimist. ➤ Valdkonna ülevaade (lk 7) leitakse, et <i>“Jäätmearestustuse</i>	Riigikontroll on seisukohal, et Statistikaameti uuringu tulemusi tuleb tõsiselt võtta. Tänu erineva meetodika kasutamisele on võimalik kaudselt hinnata määrdetõlde kasutamisel tekkivaid ohtlike jäätmeid ja võrrelda seda KKM andmetel kogutavate jäätmetega. Võrdlus näitab, et tõenäoliselt ei jõua kõik tekkinud jäätmed ohtlike jäätmetena käitlusse. Ka KKM viitab oma vastuses, et osa ohtlike jäätmeid ladustatakse prügilatesse sega-olmejäätmete koostistes. Keskonnaminister toob oma vastuses välja täiendavaid asjaolusid, mis
---	--

<i>ebatäielikkusest annavad tunnistust ka andmed elektroonikaseadmete romude koguse kohta: kui Eestis (ka Lätis, Leedus) koguti 2003. aastal elaniku kohta vaid 0,15 kg selliseid jäätmeid, siis Rootsis üle 10 kg ja Belgias 4–4,5 kg. 7 ELiga läbirääkimistel on 2008. aastaks Eestil ette nähtud koguda selliseid jäätmeid 4 kg elaniku kohta.</i> Juhime tähelepanu, et romusid koguti kindlasti sel perioodil rohkem, kuid neid kvalifitseeriti metalljäätmetena, olmejäätmetena vms. 2003. a. ei reguleerinud Eesti seadused seda valdkonda veel täielikul määral, mistõttu neid romudena arvel ei kajastatud. Ka selle näite juures on oluline eelmainitud jäätmeloendi õige rakendamine – paljud jäätmekäitlusega tegelevad ettevõtjad ei ole oma tegevuse lihtsustamise huvides näidanud eraldi jäätmeliike ega vastavaid koguseid nt elektri- ja elektroonikajäätmeid, aga ka mitte paljusid pakendiga seotud materjale.	viitavad jäätmearestuse ebatäielikkusele.
➤ Kontrolliaruande p 1.2.1 viimases lõigus leiab Riigikontroll <i>“Kuna jäätmekäitluskoht on kirjeldatud juhtudel kindlaks määramata, siis ei kehti tegelikult jäätmekäitluseks kasutatava platsi kohta jäätmearestuse ega selle alamaktide nõuded. Selle tõttu, et osa käitluskohti on jäätmelubades ja ohtlike jäätmete litsentsides kindlaks määramata, ei ole neis võimalik kehtestada ka keskkonnanõudeid ega kontrollida nende täitmist.</i> Jäätmearestus ja selle alamalseisvad aktid on kohustuslikud kõigile olenemata sellest kas see on topelt kirjeldatud või mitte. Üheski loas ega litsentsis pole võimalik detailselt (ja see pole ka loa eesmärk) sätestada kõiki õigusaktidest tulenevaid kohustusi. Riigi poolt väljastatud lubade eesmärgiks on saada ülevaade vastaval tegevusalal tegutsevatest ettevõtjatest ning anda õigus tegutseda vastaval tegevusalal tema poolt näidatud tingimustel. Jäätmekäitlejate kohustused ei tulene otseselt loast vaid õigusaktidest. Eestis on kõik isikud seaduste ees võrdsed ning kohustatud neid täitma.	Arusaadavalt kehtivad jäätmearestuses toodud üldnõuded sõltumata sellest, kas jäätmekäitluskoht on määratletud. Jäätmekäitluskoha määratlemata jätmisel on probleemiks see, et ei saa kohaldada jäätmekäitluskohale esitatavaid nõudeid.
➤ Kontrolliaruande peatükk 2.1. kolmandas lõigus on öeldud, et <i>“Osa ettevõtteid köidavad saatelehed kokku ja nimetavad seda oma jäätmearestuseks. Selline jäätmearestus ei anna terviklikku ülevaadet, kuid keskkonnainspektorite sõnul pole neil ka alust</i>	Jäätmearestuse pidamise puhul on tegemist praktilise probleemiga, mida on korduvalt toonud välja nii jäätmetekitajad, -käitlejad kui KKI (ka auditis “Laevajäätmete käitlemine”). Riigikontrolli arvates peaks Keskkonnaministeerium

<i>sisukamat jäätmearestust nõuda.”</i> Keskkonnaministeeriumi spetsialistid on mitmeid kordi juhtinud Riigikontrolli tähelepanu jäätmearestuse § 116 regulatsioonile, mille kohaselt on piisaval määral reguleeritud ettevõtja kohustus pidada jäätmearestust. Selles sättes antakse põhimõtted, mille alusel on vastaval järelevalvet teostaval isikul kaalutlemisõigus- õigus otsustada, kas ettevõtja jäätmearestus on piisavalt läbipaistev või mitte. Siit järeldub, et keskkonnainspektoril on õigus tõlgendada seadust omal viisil ning sellele tugineb ka Riigikontroll, arvestamata KKM tippspetsialistide arvamust.	Keskkonnainspektiooniga arutama, mis takistab kaalutusõiguse senisest oluliselt tõhusamat rakendamist.
➤ Kontrolliaruandes p 2.2. teises lõigus toodud järeldus: <i>“Niisuguseid muudatusi, sh pädevate spetsialistidega töösuhte lõpetamist, ei ole võimalik käsitleda litsentsi kehtivuse peatamise või litsentsi kehtetuks tunnistamise alusena.”</i> Riigikontrolli väide on väär- spetsialistidega töösuhte lõpetamine jäätmekäitleja poolt on üks JäS litsentsi kehtetuks tunnistamise alus vt JäS § 101 p 2 ja § 102 p 2.	Riigikontroll jääb oma seisukohale, kuna ohtlike jäätmete käitluslitsentsi vormis pole pädeva jäätmekäitlusspetsialisti nime toodud. Litsentsis on nõutud vaid kontaktisik.
➤ Kontrolliaruande p 3.2. alapealkirjaga <i>Käitlushinnad</i> on lõik <i>“Iga äriühingu eesmärk on teenida võimalikult suurt kasumit ja ta ei ole huvitatud teenuse osutamisest teistest turuosalistest madalama hinnaga. Kuid riik investeeris oma ja välisabi raha ohtlike jäätmete kogumiskeskuste rajamisse nimelt selleks, et takistada riiklike keskuste abil eraettevõtjaid küsimast jäätmekäitlusteenuste eest põhjendamatult kõrgeid hindu. Eesmärgiks oli saavutada jäätmekäitlushindade ja järelevalve koostööl olukord, et jäätmetekitajad oleksid huvitatud kõikide ohtlike jäätmete käitluskeskustesse üleandmisest. Praegu see nii ei ole...”</i> Riigikontroll leiab, et riiklikes kogumiskeskustes on teenuse hinnad põhjendamatult kõrge. Keskkonnaministeeriumile jääb arusaamatuks, millistele andmetele toetudes on sellisele järeldusele jõutud. Eestis pole võimalik võrrelda käesoleval ajal ohtlike jäätmete kogumishindasid, kuna vastavad konkureerivad sarnased keskused e jäätmekäitlejad üldse puuduvad.	Jäätmekäitlushindade võrdlemiseks korraldas Riigikontroll testi, saates erasisikuna hinnapäringu jäätmekäitlejale. Sellele päringule on aruandes ka viidatud.

ITK on püüdnud teostada analüüsi tuginedes välisriigi kogemustele, kuid leidnud, et see pole võimalik, kuna tegemist on teiste riikide hindade puhul eripäraste lähteandmetega, mis pole omavahel võrreldavad (teised seadmed, elatustase jms). Keskkonnaministeerium leiab, et kogumiskeskuste hinnad on kinnitatud riigi poolt sellised, mis võimaldavad operaatoril teenust ettevõtjatele pakkuda ilma otseste täiendavate dotatsioonideta ning see omakorda kujundab hinda ka teiste jäätmekäitlejate poolt (teised hoiavad samal tasemel riiklike kogumiskeskuste hindadega). Käesoleval ajal on Tallinna OJKK ja Vaivara OJKK teenuste hinnad püsivad muutumatuna ligi kolm aastat, v.a. Vaivara ladestamise hind, mille tõus lepingu kohaselt on olnud aastas 10%. Ohtlike jäätmete ladestamise hind on meie hinnangul väga madal. Näiteks nõuetekohaste tavajäätmete ladestamise hind on käesoleval ajal 600 kr/t, ohtlike jäätmete puhul Vaivaras aga 750 kr/t. See on vajalik selleks, et tagada Eestis ohtlike jäätmete üleandmine nõuetekohaseks ladestamiseks. Näiteks teenuse hinna puhul ohtlike jäätmete käitlemisel välismaal koosneb teenuse hind Soome teenusehinnast, transpordi kuludest ja muudest jäätmete väljaviimisega seotud kuludest (load jms). Samuti on Keskkonnaministeeriumi poolt hinnatud teenusehinna ülevaatamisel riigihanke käigus operaatori poolt esitatud äriplaan, mille alusel hind kujuneb. See välistab omakorda ebamõistlike hindade kehtestamise. Kontrolliaruandest ei nähtu, kuidas on Riigikontroll sellisele järeldusele jõudnud ning milliseid andmeid võrrelnud. Seda pole selgitatud ka meie kohtumistel.	
Kokkuvõtteks leiame, et kontrolliaruandes esinevad arvukad faktivead, tähelepanekud ja järeldused pole alati täielikult argumenteeritud, osaliselt pole hinnatud vastavust Eesti ja Euroopa Liidu õigusaktidele mistõttu Keskkonnaministeerium ei pea käsitletava auditi kvaliteeti heaks.	Riigikontrolli arvates pole Keskkonnaministeerium oma kirjas konkreetseid faktivigu osundanud.